

Eerste Kamer laat zich niet opjagen bij behandeling pensioenwet

17 januari 2023 - Martine Wolzak

In het kort

- De Eerste Kamer gaat eigen deskundigenbijeenkomsten over pensioenhervorming organiseren.
- Coalitiepartijen hadden weinig trek om behandeling van de pensioenwet in de Tweede Kamer 'over te doen'.
- Als er eind mei in de Eerste Kamer nog niet is gestemd, wordt de ingangsdatum van 1 juli niet gehaald.
- De verhoudingen in de Kamer zullen dan anders liggen gezien de Statenverkiezingen in maart.

Tempo maken, was dinsdag aanvankelijk de boodschap van coalitiepartijen bij de start van de behandeling van de pensioenwet in de Eerste Kamer. De senaat hoeft 'het werk van de Tweede Kamer niet over te doen', hield Carla Moonen (D66) haar collega's voor. Zelf opnieuw deskundigenbijeenkomsten organiseren bijvoorbeeld, zag Tineke Huizinga (ChristenUnie, CU) 'niet zitten'. De Tweede Kamer heeft dat immers al uitgebreid gedaan — en alles is terug te kijken.

Toch schaarden uiteindelijk ook de coalitiefracties zich achter de wens van de oppositie dat er ook in de Eerste Kamer meerdere technische briefings, deskundigenbijeenkomsten en schriftelijke vragenrondes komen.

Pensioenminister Carola Schouten (CU) wil graag dat de nieuwe pensioenwet per 1 juli aanstaande ingaat. Pensioenfondsen en hun deelnemers hebben recht op duidelijkheid, herhaalde zij meermaals tijdens de maanden durende behandeling in de Tweede Kamer. Maar dan moet de Eerste Kamer wel uiterlijk in mei met de pensioenhervorming instemmen. Als de senaat net zo veel tijd neemt als de Tweede Kamer, is dat niet te doen.

Verkiezingen

Bovendien zijn er in maart verkiezingen voor de Provinciale Staten, en daarmee getrapt voor de Eerste Kamer. De regeringscoalitie heeft daar nu al geen meerderheid, maar met de verwachte steun van GroenLinks en Partij van de Arbeid, is die er voor de pensioenwet nog wel.

In de nieuwe samenstelling van de Eerste Kamer, die in juni aantreedt, zouden de verhoudingen wel eens heel anders kunnen liggen dan nu. De coalitiepartijen staan in de opiniepeilingen op fors verlies. En de partijen die veel zetels lijken te kunnen winnen, zoals BBB en JA21, hebben zich vorige maand in de Tweede Kamer juist tegen de pensioenhervorming uitgesproken.

'Dit is een politiek geladen procedure', erkende Roel van Gurp (GroenLinks). 'Je hebt partijen die willen vertragen, daar horen wij niet bij. Je hebt partijen die willen versnellen, daar horen wij ook niet bij.' Volgens hem is ook met extra vragenrondes en ronde tafels 'een volledige behandeling nog heel goed mogelijk in de maanden die ons nog resten tot mei'.

De inbreng van GroenLinks, onmisbaar voor een Kamermeerderheid, trok VVD en CDA over de streep. Pim van Ballekom (VVD) had voor de bijeenkomst weinig behoefte aan nieuwe deskundigenbijeenkomsten, 'maar meneer Van Gurp heeft mij overtuigd.'

Vorbereidingstijd

Een partij die in ieder geval weinig haast heeft, is 50Plus. Senator Martin van Rooijen — verklaard tegenstander van de pensioenhervorming — vroeg alvast om drie weken voorbereidingstijd voor de 'honderden vragen' die hij van plan is te gaan stellen in de schriftelijke rondes.

Van Rooijen memoreerde dat ouderenpartij 50Plus, anders dan de meeste partijen, niet kan leunen op de ervaringen van een eigen fractie in de Tweede Kamer met de behandeling van de pensioenwet. 'Een grote handicap'. Daarom wil hij ruim de tijd om zich daar 'vanaf nu' op te kunnen voorbereiden. Van Rooijen was overigens, als enig lid van de Eerste Kamer, bij bijna alle ronde tafels en debatten in de Tweede Kamer over de pensioenwet persoonlijk aanwezig.

Vorige maand stemde de Tweede Kamer, op de laatste dag voor het kerstreces, in met het voorstel voor de nieuwe pensioenwet. Daar gingen vele briefings, rondetafelgesprekken en meer dan honderd uur debat aan vooraf. In het nieuwe pensioenstelsel wordt pensioen persoonlijker, alle pensioenregelingen worden premiereregelingen en de hoogte van het pensioen directer.

Dat zou beter passen bij de veranderende arbeidsmarkt. Ook hoeven er minder buffers aangehouden te worden, waardoor het pensioen bij goede beleggingsrendementen eerder omhoog kan, maar ook bij tegenvallende prestaties eerder omlaag.